NEDERLANDSTALIGE RECHTBANK VAN EERSTE AANLEG BRUSSEL

Persbericht

Beslissing van 19 december 2024 in de zaak van de familie Julie Van Espen tegen de Belgische Staat

Beslissing

De Belgische Staat moet de familie van Julie Van Espen een schadevergoeding betalen van 1 euro provisioneel. Dat heeft de burgerlijke rechtbank in Brussel vandaag beslist. De familie Van Espen ziet zo haar eis ingewilligd om de Belgische Staat mee aansprakelijk te stellen voor de verkrachting van en de moord op Julie door Steve B. op 4 mei 2019.

Achtergrond

De zaak wekte veel maatschappelijke beroering omdat de dader in vrijheid was, terwijl hij voor een eerdere verkrachting veroordeeld was tot een gevangenisstraf van 4 jaar. Steve B. was bij die veroordeling niet onmiddellijk aangehouden en had beroep aangetekend tegen zijn straf. Hierdoor was hij een vrij man in afwachting van de behandeling van zijn zaak door het hof van beroep Antwerpen.

De familie Van Espen stelde zich vragen over de werking van het gerecht: waarom zat de dader niet in de gevangenis voor de eerdere zedenfeiten? Waarom was zijn hoger beroep in mei 2019 nog niet behandeld?[1] De Hoge Raad voor de Justitie die hiernaar een bijzonder onderzoek voerde[2], noemde de lange duurtijd van het proces voor het hof van beroep Antwerpen een disfunctie. Het hof kampte al vele jaren met een ernstig personeelstekort, ondanks herhaald aandringen op meer middelen bij de minister van Justitie. In mei 2018 besliste het hof de kamer aan wie de zaak van Steve B. was toegewezen, bij gebrek aan raadsheren op non-actief te zetten. De zaak werd onbepaald uitgesteld.

Burgerlijke procedure

De familie Van Espen meende dat het gerecht meerdere fouten had begaan in de aanpak van het dossier van Steve B. De familie stelde dat indien het gerecht zijn werk behoorlijk had gedaan, Steve B. voor de eerdere zedenfeiten had vastgezeten op 4 mei 2019 en hij de feiten op Julie[3] dan niet had kunnen plegen. Haar ouders, zus en broer startten een afzonderlijke burgerlijke procedure voor de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg Brussel om van de Belgische Staat een schadevergoeding te bekomen van 1 euro provisioneel.

De rechtbank moest oordelen over de vraag of de familie de Belgische Staat aansprakelijk kon houden voor het verlies van hun dochter respectievelijk zus. Dat vereiste een onderzoek of de diverse

[1] Steve B. werd voor de eerdere zedenfeiten in eerste aanleg veroordeeld op 30 juni 2017. De zaak werd in hoger beroep behandeld op 5 juni 2019 en het eindarrest volgde op 26 juni 2019.

[2] De Hoge Raad voor de Justitie is een onafhankelijk federaal orgaan dat controle uitoefent over de werking van de rechterlijke orde. Voor het rapport zie: https://hrj.be/nl/publicaties/2019/bijzonder-onderzoek-van-het-dossier-van-steve-bakelmans-

[3] Hij werd hiervoor op 13.12.2021 door het Hof van Assisen van de provincie Antwerpen veroordeeld tot levenslange opsluiting.

tekortkomingen die de familie de rechterlijke, uitvoerende en wetgevende macht verweet, effectief kwalificeerden als een fout die volgens de wet tot aansprakelijkheid kan leiden. Vervolgens moest de rechtbank nagaan of die fouten in een zeker oorzakelijk verband stonden met de door de familie geleden schade, het verlies van Julie. Het was aan de familie om de bewijzen daarvan aan te dragen.

De rechtbank vond geen bewijs dat het feit dat Steve B. niet onmiddellijk werd aangehouden bij zijn veroordeling voor de eerdere zedenfeiten, te wijten was aan een fout van het gerecht of de wetgever. Bij het hof van beroep Antwerpen gebeurden wel fouten waardoor het proces in hoger beroep in de eerdere zedenzaak te lang aansleepte. Die fouten zijn deels terug te brengen op de uitvoerende macht die naliet te zorgen voor de invulling van het wettelijk personeelskader in het hof te Antwerpen.

Was Steve B. zonder die fouten opgesloten geweest op 4 mei 2019 en waren de feiten op Julie dan voorkomen? De rechtbank oordeelt op basis van een hypothetische reconstructie en abstractie makend van de achteraf verkregen kennis van de feiten op Julie, dat daarover geen absolute zekerheid bestaat. Wel hebben de fouten aan de familie van Espen definitief de *kans* ontnomen om het verlies van hun dochter/zus te vermijden. Het foutieve optreden van de rechterlijke en uitvoerende macht was een noodzakelijke voorwaarde voor dat kansverlies. De kans op vermijding van de feiten van 4 mei 2019 bedraagt 50%. De Belgische Staat is zodoende aansprakelijk.

Aard van de beslissing

Het gaat om een eindvonnis in eerste aanleg: de rechtbank heeft zich volledig uitgesproken over de vorderingen. De familie kan nu een nieuwe procedure aanvatten om haar schade concreet te doen begroten. Tegen de beslissing staat hoger beroep open.

Meer informatie

Het integrale vonnis is beschikbaar in de rubriek persberichten op:
https://www.rechtbanken-tribunaux.be/nl/nederlandstalige-rechtbank-van-eerste-aanleg-brussel/info?page=n1406
Voor meer informatie kan u terecht bij persrechter Geneviève Seressia op +32 (0)473/81.64.41.